

Politisk behandling av:

Kommunikasjonstiltak ved kommunestyrevalget og valg til
bydelsutvalg 2023

Sak	Utvalg	Møtedato
41/22	Valgstyret i Oslo	15.11.2022
03/23	Valgstyret i Oslo	07.03.2023

Valgstyrets vedtak:

1.
Valgstyret slutter seg til forslagene til kommunikasjonstiltak for kommunestyrevalget og valg til bydelsutvalg 2023 som er beskrevet i saken.
2.
Gjennomføre en ordning med demokratiguider til kommunevalget 2023 for å øke valgdeltagelsen, og organisere ordningen i tilknytning til forhåndstemmelokalene i hele Oslo.
3.
Valgstyret går inn for mobile forhåndstemmesteder. Administrasjonen fremmer en egen sak i valgstyret om ruten for valgbilen/bussen basert på ønsker administrasjonene i bydelene melder inn.
4.
Avklare bydelens rolle i tilknytning til arbeidet for økt valgdeltagelse.
5.
Øke informasjonen om ambulerende stemmegivning gjennom kontakten med brukerorganisasjoner, og egnede informasjonskanaler.

Valgstyret i Oslos behandling:

MERKNADER

Innledning:

Valgstyret har nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på tiltak som skal øke valgdeltakelsen ved årets lokalvalg. Arbeidsgruppen skal vurdere å kutte valgdagen på søndag til fordel for andre relevante tiltak.

Valgstyret vil understreke at alle tiltak som gjennomføres av kommunen må sikre politisk nøytralitet og følge alle demokratiske spilleregler.

Det er stor forskjell på valgdeltakelsen i de enkelte bydelene i Oslo. Bydel Vestre Aker har høyest valgdeltakelse med en velgeroppslutning på 87,5 % ved siste stortingsvalg og 78,1 % ved kommunestyrevalget i 2019. Bydel Stovner har lavest oppslutning med 63,8 % ved stortingsvalget i 2021 og 57,7 % ved siste kommunestyrevalg. Oppslutningen for hele kommunen ved kommunestyrevalget i 2019 var 67 %.

Årsakene til at valgdeltakelsen varierer mye er flere. Det skyldes at for mange velger å ikke bruke stemmeretten, samtidig er det grunn til å tro at alt for mange ikke er nok informert om valget eller hvordan man stemmer. Vi vet at valgdeltakelsen blant innvandrere er mye lavere. Vi vet også at sosioøkonomiske forhold fører til variasjon i valgdeltakelse.

For Valgstyret må det være et politisk mål at alle får muligheten til å bruke sin demokratiske rett til å delta i valg. Oslo kommune har derfor et ansvar for å gjennomføre valget på en måte der alle er godt informert og har god tilgang på stemmelokaler. I Oslo er det Valgstyret som er ansvarlig for gjennomføringen av valg. Dersom valgstyret ønsker å gjennomføre tiltak for økt valgdeltakelse i Oslo, må eventuelle vedtak gjøres nå.

Gjennom koronahåndteringen gjorde Oslo kommune seg mange erfaringer om hvordan man kan nå ut med informasjon til alle. Det ble blant annet jobbet spesielt med informasjon til minoritetsgrupper. Det er grunn til å tro at de gruppene som var vanskeligst å nå ut med informasjon til, er de samme gruppene som har lav informasjon om valg. Valgstyret kan i arbeidet med å øke valgdeltakelsen se til erfaringene Oslo kommune har dannet seg fra informasjon om koronapandemien.

Valgstyret viser til vedtatt kommunikasjonsstrategi for Oslo kommune. Målsettingene og målgruppen i strategien må ligge til grunn for kommunens arbeid. Vi viser også til sak 41 - Kommunikasjonstiltak ved kommunestyrevalget og valg til bydelsutvalg 2023 som ble behandlet av valgstyret den 15.11.2022.

I kommunikasjonsstrategien for valg i Oslo kommune som valgstyret har vedtatt, er hovedmålet at Oslos innbyggere skal få kunnskap om hvem som kan stemme og når, hvor og hvordan de kan stemme. I tillegg skal kommunikasjonsarbeidet bidra til å øke valgdeltakelsen. Målgruppen er innbyggere med stemmerett i Oslo kommune, men det skal også rettes særlige tiltak mot:

- innbyggere med innvandrerbakgrunn som er bosatt i Oslo

- unge velgere, 18-25 år, som er bosatt i Oslo

Valgstyrets medlemmer fra A, SV, R, FP og SP er opptatt av å øke valgdeltakelsen blant gruppene som i dag har lavest valgdeltakelse. Mange utenlandske statsborgere er ikke klar over at de har stemmerett i kommunevalg.

Valgstyrets medlemmer fra H, F og KrF referer til *Kommunikasjonstiltak ved kommunestyrevalget og valg til bydelsutvalg 2023*, behandlet i valgstyret 15.11.2022. Oslo kommune og Valgdirektoratet har en rekke tiltak og tilskuddsordninger som fungerer bra og som disse medlemmer mener er tilfredsstillende. Tilrettelegging og informasjon skal være lik i alle bydeler. Valgdirektoratet har ansvar for spesielt tilrettelagt informasjon til førstegangselgere som disse medlemmer mener er en fin invitasjon til denne gruppen til å delta i valg for første gang. Denne informasjonen treffer alle førstegangselgere uavhengig av bydel og bakgrunn og er derfor et godt tiltak.

Valgstyrets medlemmer fra H, F og KrF viser til at Valgdirektoratet har også informasjonskampanjer rettet spesielt mot velgere med innvandrerbakgrunn. Disse medlemmer mener at dette viser at denne gruppen allerede blir tatt spesielt hensyn til.

Valgstyrets medlem fra V mener at størstedelen av midlene bør brukes på informasjonstiltak rettet mot innvandrere fra Østeuropeiske EU-land, som over tid er den gruppen med desidert lavest valgdeltakelse i Oslo (8 % i 2015 og 10 % i 2019).

Medlemmene fra H, F og KrF vil støtte dette forslaget subsidiært hvis det er flertall for å bruke ekstra midler på informasjonskampanjer.

Demokratiguider

Valgstyrets medlemmer fra A, SV, R, FP og SP viser til at Fredrikstad kommune gjennomførte i 2019 en ordning med demokratiguider. Ordningen bygget på erfaringer fra Göteborg og Malmø i Sverige. Ungdommer og unge voksne ble ansatt som demokratiguider for å øke valgdeltakelsen og lokalt engasjement for demokratiet. I Fredrikstad, drev 12 demokratiguider oppsøkende informasjon om valget i to bydeler der det tidligere har vært lav valgdeltakelse. Tiltaket hadde positivt effekt på valgdeltakelsen. Valgstyret i Oslo bør gjennomføre en liknende ordning med et målrettet arbeid med demokratiguider til kommunevalget 2023 for å øke valgdeltakelsen. Hensikten er å teste ut om det gjennom målrettet fokusert arbeid er mulig å skape endringer i valgdeltakelsen.

Valgstyrets medlemmer fra A, SV, R, FP og SP viser til at i Sverige var ordningen kanalisert gjennom frivillige organisasjoner. I Fredrikstad var ordningen organisert gjennom kommunen. For å sikre politisk nøytralitet og best mulig kontroll på opplæring, gjennomføring og oppfølging av ordningen, er det hensiktsmessig å organisere ordningen gjennom Oslo kommune.

Valgstyrets medlemmer fra A, MDG, SV, R, FP og SP støtter ordningen med to demokratiguider per forhåndsstemmelokale slik det er foreslått av "avdeling for valg og prosjekter" i Oslo kommune. Disse medlemmer mener en slik ordning som vil dekke hele Oslo vil sikre lik tilgang til informasjon over hele byen. Ordningen, med opplæringen, organiseres av administrasjonen uten politisk innblanding for å sikre nøytralitet.

Representantene fra H, F og KrF ønsker ikke å benytte demokratiguider. Det er stor forskjell på informasjon i en pandemi og til et valg.

Mobile forhåndsstemmesteder

Oslo kommune har aldri benyttet seg av mobile forhåndsstemmesteder (buss eller valgbil). Opprettelse av en valgbuss ble sist behandlet i valgstyret i 2011 hvor valgstyret besluttet å ikke bruke en buss. Mobile forhåndsstemmesteder kan tenkes gjennomført på flere måter, alt fra busser som kjører til institusjoner, studiesteder og steder der mange beveger seg. Det er også mulig å ha en buss som kjører rundt i boligområder (isbilmodellen).

Lørenskog kommune har allerede erfaringer med mobilt stemmelokale som var åpent 15-19/20 i hverdagene, og 11-15 i helgene. Bilene var bemannet av tre valgarbeidere og rigget opp og ned. Folk kunne spille inn hvor valgbilen skulle stå, og valgbilene ble brukt i nærheten av blant annet videregående skoler. Det er erfaringer Oslo kommune kan dra nytte av.

I regjeringens egen nettside om valgdeltagelse står det: "Århus kommune i Danmark har flere innvandrere enn de fleste danske kommuner. Kommunepolitikerne har blant annet gjort en ekstra innsats for å øke valgdeltakelsen for innvandrere ved å målrette innsatsen mot innvandrerbefolkningen og drive oppsøkende virksomhet i forbindelse med valg. Eksempel på slik innsats er valgbuss til lokalsamfunn hvor det bor mange innvandrere. Kommunen samarbeider også med «bydelsmødre» - en nasjonal satsing i Danmark for å motivere flere kvinner og deres barn til å bli mer aktive samfunnsborgere."

Valgstyrets medlemmer fra A, SV, R, FP og SP mener at i Oslo bør administrasjonen i alle bydeler få en større rolle i å spille inn hvor valgbilen/bussen skal kjøre. Administrasjonen bør involveres i hver bydel, ikke bydelsutvalgene, for å sikre politisk nøytralitet. Vi mener at bydelene, gjennom administrasjonen, i førsteomgang skal melde inn hvor bilen/bussen kan stoppe. Områder med lav valgdeltagelse skal prioriteres. Valgstyret skal deretter få fremlagt en sak før sommeren som avklarer hvor valgbilen/bussen skal kjøre under stemmeperioden.

Representantene fra H, F og KrF ønsker ikke å starte et prosjekt med mobile forhåndsstemmesteder. Tilgangen til forhåndsstemmelokaler er meget god som har ført til en stor økning i forhåndsstemming.

Representanten fra H, F og KrF viser til at det skal settes opp 29 forhåndsstemmelokaler over hele byen i forbindelse med valget 2023. Det vil for de aller fleste være et forhåndsstemmelokale i nærheten som er praktisk å komme seg til, samtidig som de fleste lokalene ligger i umiddelbar nærhet til kollektivknutepunkter og parkering.

Med antall skoler og institusjoner osv. tatt i betraktning vil det være vanskelig å fordele besøk av mobile forhåndsstemmesteder på en god og balansert måte uten å bruke uforholdsmessig store ressurser på å ha et høyt antall. Eksempelvis har mange videregående skoler skolevalg på samme dag, noe som vil gjøre det vanskelig å besøke dem alle med et mobilt forhåndsstemmested på dagen de avholder skolevalg. Det er derfor disse representantenes syn at de allerede etablerte forhåndsstemmestedene ivaretar forhåndsstemmingen på en god måte.

Bydelenes rolle i å øke valgdeltakelsen

Representantene fra A, SV, R, FP og SP viser til at gjennom pandemien har bydelene fått god erfaring med bruk av ressurspersoner i ulike miljøer for å få frem informasjon. Vi har skjønnet igjennom innspillrunden at flere bydeler fortsatt har nettverk som eksisterer og kan benyttes. Disse kan også benyttes til mobilisering av velgergrupper. Dette ble også bekreftet av Bydel Stovner på seminaret om valgdeltakelse.

I dag får bydelene kr 500 000 hver fra Oslo kommunes valgbudsjett for å gjennomføre forhåndsstemmegivningen i egen bydel. I tillegg får de refusjon for alle kostnader knyttet til valggjennomføringen.

Representantene fra A, SV, R, FP og SP viser til at flere bydeler uttrykker ønske om å ha større rolle knyttet til arbeidet med økt valgdeltagelse, herunder informasjonsarbeid om valg. For valgstyret er det viktig at det skjer på en måte som sikrer politisk nøytralitet, samt at arbeidet er koordinert med tiltak som iverksettes sentralt for hele Oslo. Vi mener at bydelens rolle bør avklares. Dersom bydelene får ansvar for organisering av målrettet tiltak skal tiltaket finansieres.

Representantene fra H, F og KrF viser til at staten ved Valgdirektoratet og kommunens egen valgadministrasjon har mange velprøvde tiltak for å få innbyggerne til å stemme. Det er ikke behov for å introdusere nok et nivå som skal administrere lokale tiltak.

Bruk av SMS og brev til velgere fra Oslo kommune

Valgstyret medlemmer fra A, MDG SV, R, FP og SP er positive til bruk av sms og brev for å oppfordre til deltagelse ved valg.

Valgdirektoratet har ansvar for informasjon til velgere i hele landet og en del av deres tiltak er spesielt rettet mot unge velgere og velgere med innvandrerbakgrunn. De

sender blant annet ut valgkort og SMS med informasjon til alle velgere. I tillegg sender direktoratet brev til velgere med innvandrerbakgrunn. Dette ble innført som permanente ordninger fra 2019 etter forsøk i 2015 og 2017.

Valgstyrets medlemmer fra A, SV, R, FP og SP viser til at i forbindelse med lokalvalget i 2015 ble det gjennomført to grupper av eksperimenter med tiltak for å øke valgdeltakelsen. Formålet med eksperimentene er å undersøke hvilke tiltak som vil være mest effektive for å mobilisere folk til å stemme.

Disse medlemmer ønsker å trekke fram SMS-kampanjen. Denne kampanjen hadde minst effekt i den gruppa som har høyest valgdeltakelse: blant norske velgere uten innvandrerbakgrunn. Effekten øker betraktelig i to grupper av velgere som er kjennetegnet av å ha lav valgdeltakelse: unge velgere og velgere med innvandrerbakgrunn. I begge gruppene fører SMS-ene til en betydelig økning i valgdeltakelsen. Forskningsprosjektet hadde spesielt fokus på en velgergruppe med særlig lav valgdeltakelse: utenlandske statsborgere som får stemmerett for første gang. Valgdeltakelsen i denne gruppen (i de 27 kommunene hvor eksperimentene ble gjennomført) er 21 prosent. SMS-ene bidro til en økning på 3,1 prosentpoeng i denne gruppen. Alt i alt har tiltakene for å øke valgdeltakelsene som ble gjennomført i forbindelse med lokalvalget 2015 vært effektive. Dette er tiltak som kan gjennomføres i stor skala i valget i år.

Representantene fra H, F og KrF henviser til at Valgdirektoratet har allerede ansvaret for informasjon til velgere og at deres tiltak er spesielt rettet mot unge velgere og velgere med innvandrerbakgrunn og mener derfor at det ikke er behov for at Oslo kommune skal gjøre det samme.

Valginformasjon fra Oslo kommune på flere språk

Valgdirektoratet produserer informasjonsbrosjyrer på bokmål, nynorsk, tre samiske språk og ti andre språk som vi har tilgjengelig i valglokalene og som finnes tilgjengelig på nett.

Valgstyrets medlemmer viser til at det allerede er informasjon på mange språk og viser til kommunikasjonsstrategiens kommentarer om informasjon på flere språk.

Bruk av sosiale medier for å nå velgergrupper

Valgstyrets medlemmer viser til at personvernombudet i Oslo kommune fraråder bruk av TikTok all den tid man ikke klarer å få til en grundig avklaring rundt behandlingsansvaret og hva som faktisk skjer med overføring av persondata til tredjeland så lenge de har kinesiske eiere. Valgstyret støtter ombudets anbefaling.

Frivillige organisasjoners bidrag til å øke valgdeltakelsen

Frivillige organisasjoner kan søke tilskuddsmidler av Oslo kommune og av Valgdirektoratet. Oslo kommune har ulike tilskuddsmidler som skal støtte opp under integrering og mangfold, herunder økt samfunnsforståelse og demokratiske verdier:

- Tilskuddsordningen for integrering og mangfold
- Tilskuddsordningen for integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner
- Tilskudd til inkludering av barn og unge

Valgdirektoratet administrerer en tilskuddsordning der organisasjoner og enkeltpersoner kan be om tilskudd til tiltak som bidrar til økt valgdeltakelse blant unge velgere, velgere med innvandrerbakgrunn og velgere med særskilte behov. Tilskuddsmottaker kan få dekke utgifter knyttet til informasjonstiltak som kampanjer, nettsider, produksjon og distribusjon av informasjonsmateriell og så videre. Tilskuddsordningen er på kr 5,6 millioner.

Bystyrets sekretariat er ikke involvert i prosessen med utvelgelse av ulike tiltak verken i Oslo kommune eller hos Valgdirektoratet.

Valgstyrets medlemmer ønsker en oversikt over organisasjoner som får tilskudd til valginformasjonstiltak fra Oslo kommune og Valgdirektoratet.

Valgopplæring i skolen

Valgstyrets medlem fra H, R, F, FP og SP mener at skolevalgene er viktig for de politiske ungdomspartiene, men er først og fremst en viktig del av opplæringen i det politiske systemet og valg ved de videregående skolene. For at det skal være vellykket, er det viktig at lærerne som har ansvar for å gjennomføre det pedagogiske opplegget rundt skolevalget selv har kompetanse i god formidling av demokrati og folkestyre og at det ikke er store variasjoner mellom det opplæringstilbudet som gis på de ulike skolene. Det er viktig for å sørge for at gjennomføringen av skolevalget ikke bare blir en arena for ungdomspartiene, men er del av å gi ungdom forståelse for det politiske systemet og erfaring med deltakelse i valg.

Valgstyrets medlemmer viser til at ved valget i 2019 hadde sekretariatet et samarbeid med Deichman om et undervisningsopplegg om valg og demokrati. Det gikk ut på at elever ved videregående og ved voksenopplæringen ble invitert til Deichman-filialer rundt omkring i byen. Her fikk de reflektere og diskutere rundt viktigheten av å bruke stemmeretten og de fikk prøve å stemme og lære om hva som skjer med stemmen etter at den er lagt i urnen. Dette ble ikke gjennomført ved valget i 2021 på grunn av pandemien, men vi skal gjenoppta tiltaket i 2023.

Ambulerende stemmegivning

I Oslo praktiseres ordningen med ambulerende stemmegivning liberalt, og er ikke behovsprøvd. Alle som kontakter kommunen, får mulighet til å avgi stemme hjemme. Det er rundt 400-500 velgere som benytter seg av ambulerende stemmegivning ved hvert valg. Det er likevel sannsynlig at mange ikke kjenner til ordningen, og at kommunen gjennom blant annet organisasjoner for folk med bevegelsesutfordringer, psykiske lidelser eller eldre kan informere om ordningen.

Valgstyrets medlemmer vil vise til kommunens arbeid med universell utforming. Tilbud om ambulerende stemmegiving må sees i et slikt perspektiv og valgstyret støtter derfor økt satsing på dette tilbudet.

FORSLAG

Tilleggsforslag fra Abdullah Alsabeehg (A), Arne Olav Haabeth (MDG), Marianne Borgen (SV), Siavash Mobasher (R), Britt Fossum (FP) og Morten G. Edvardsen (Sp):

3.

Gjennomføre en ordning med demokratiguider til kommunevalget 2023 for å øke valgdeltagelsen, og organisere ordningen i tilknytning til forhåndstemmelokalene i hele Oslo.

Tilleggsforslag fra Abdullah Alsabeehg (A), Arne Olav Haabeth (MDG) og Marianne Borgen (SV):

4.

Valgstyret går inn for mobile forhåndstemmesteder. Administrasjonen fremmer en egen sak i valgstyret om ruten for valgbilen/bussen basert på ønsker administrasjonene i bydelene melder inn.

5.

Avklare bydelens rolle i tilknytning til arbeidet for økt valgdeltagelse.

Tilleggsforslag fra James Stove Lorentzen (H), Abdullah Alsabeehg (A), Marianne Borgen (SV), Camilla Wilhelmsen (F) og Karoline Grosås Nordbø (KrF):

7.

Øke informasjonen om ambulerende stemmegivning gjennom kontakten med brukerorganisasjoner, og egnede informasjonskanaler.

Votering:

Direktørens forslag ble enstemmig vedtatt

A, MDG, SV, R, FP og SPs tilleggsforslag, pkt. 3 ble enstemmig vedtatt

A, MDG og SVs tilleggsforslag, pkt. 4 ble enstemmig vedtatt

A, MDG og SVs tilleggsforslag, pkt. 5 ble vedtatt mot 5 stemmer H, F, FP og KrF

H, A, SV, F og KrFs tilleggsforslag, pkt 7 ble enstemmig vedtatt

Valgstyret i Oslos behandling:

Saken ligger til fortsatt behandling i valgstyret.

Direktørens forslag:

Valgstyret slutter seg til forslagene til kommunikasjontiltak for kommunestyrevalget og valg til bydelsutvalg 2023 som er beskrevet i saken.

Saken gjelder

I denne saken får valgstyret presentert Bystyrets sekretariats forslag til kommunikasjontiltak for kommunestyrevalget og valg til bydelsutvalg 2023. Tiltakene følger opp punktene i evalueringen av stortingsvalget 2021.

Kommunikasjonsstrategi

I kommunikasjonsstrategien for valg i Oslo kommune som valgstyret har vedtatt, se vedlegg, er hovedmålet at Oslos innbyggere skal få kunnskap om hvem som kan stemme og når, hvor og hvordan de kan stemme. I tillegg skal kommunikasjonsarbeidet bidra til å øke valgdeltakelsen.

Målgruppen er innbyggere med stemmerett i Oslo kommune, men det skal også rettes særlige tiltak mot:

- Innbyggere med innvandrerbakgrunn som er bosatt i Oslo
- Unge velgere, 18-25 år, som er bosatt i Oslo

Forslag til kommunikasjontiltak

I etterkant av hvert valg måles og evalueres kommunikasjontiltakene. På bakgrunn av dette velger vi å videreføre og videreutvikle de tiltakene som hadde best effekt. I

tillegg har vi hatt dialog med ulike aktører for å få innspill til å nå unge velgere og velgere med innvandrerbakgrunn.

Oslo kommunes nettside

Nettsiden fortsetter å være hovedkanalen for informasjon om valget i Oslo kommune og vil til enhver tid være oppdatert med relevant informasjon på norsk og engelsk. Andre kommunikasjonsiltak vil lede velgerne til nettsiden for mer informasjon.

Strategisk mediearbeid

Vi tilrettelegger for god dialog med media og for at media skal kunne dokumentere valg gjennomføringen så godt det lar seg gjøre. Dette gjør vi blant annet ved å invitere redaksjoner til et orienteringsmøte om valget, gi dem den relevante informasjonen de trenger og tilrettelegge for innslag i valglokalene innenfor gjeldende retningslinjer. I 2021 hadde vi god erfaring med å sette av en dag til fotografering i et forhåndstemmested for media og dette vil vi videreføre. Disse bildene ble benyttet av alle riksdekkende medier i valgperioden. Vi vil legge særlig vekt på dialog med medier som retter seg mot innbyggere med innvandrerbakgrunn.

Sosiale medier

Vi vil fortsette vårt arbeid med videoproduksjon i sosiale medier og vil igjen bruke betalt annonsering for å sponse innlegg på Facebook og Instagram for å nå ut til velgerne. I 2021 hadde vi god erfaring med bruk av Instagram-historie, blant annet for å få mer dialog med velgerne, og vi vil videreføre dette.

I oktober hadde vi møte med Sentralt ungdomsråd for å få innspill til hvordan nå unge velgere. Deres klare anbefaling er å ta i bruk TikTok og lage korte videoer der budskapet kommer raskt frem. Foreløpig er det ingen plan sentralt i kommunen å ta i bruk TikTok som en kommunikasjonskanal. Hvis Bystyrets sekretariat skal ta i bruk TikTok, må vi opprette en egen bruker for valget.

Vi er kritiske til å ta i bruk TikTok for å informere om et demokratisk valg. TikTok blir sett på som en noe kontroversiell kanal, blant annet på grunn av personvern hensyn. Det vil være en sjanse der for at informasjonen kan manipuleres og den sjansen ønsker vi ikke å ta. Vi har ikke sett noen andre offentlige instanser som bruker TikTok til valginformasjon.

Vår anbefaling er å fortsette med de sosiale mediene vi allerede bruker, men inkludere Sentralt ungdomsråd i arbeidet som en referansegruppe. De kan gi gode innspill til hvordan utnytte mulighetene på Instagram og Facebook og hvordan lage videoer som treffer unge velgere enda bedre.

Forhåndsstemmesteder

Vi vil igjen bruke forhåndsstemmestedenes utvendige flater til valginformasjon. De er godt synlige over hele byen og det tiltaket som når ut til flest.

Kommunens egne skjermer

Sekretariatet vil fortsette å bruke kommunens egne skjermer til valginformasjon.

Dette kan f.eks. være skjermer på legevakt, helsestasjoner, bibliotek og Ruters skjerm på Tøyen T-banestasjon.

Demokratiopplæring i samarbeid med Deichman

Ved valget i 2019 hadde sekretariatet et samarbeid med Deichman om et undervisningsopplegg om valg og demokrati. Det gikk ut på at elever ved videregående og ved voksenopplæringen ble invitert til Deichman-filialer rundt omkring i byen. Her fikk de reflektere og diskutere rundt viktigheten av å bruke stemmeretten og de fikk prøve å stemme og lære om hva som skjer med stemmen etter at den er lagt i urnen. Dette ble ikke gjennomført ved valget i 2021 på grunn av pandemien, men vi ønsker å gjenoppta tiltaket i 2023.

Vi fikk svært gode tilbakemeldinger fra elever og lærere på opplegget i 2019. Hovedbiblioteket var mest populært, men en del av de andre filialene hadde få påmeldinger. Derfor foreslår vi å kun bruke Deichman Bjørvika ved dette valget. Vi har startet dialogen med Deichman og ser for oss å gjennomføre dette de to siste ukene før valgdagen.

Informasjonsmøte med tilskuddsmottakere

Valgdirektoratet administrerer en tilskuddsordning der organisasjoner og enkeltpersoner kan be om tilskudd til tiltak som bidrar til økt valgdeltakelse blant unge velgere, velgere med innvandrerbakgrunn og velgere med særskilte behov. I tillegg har kommunen egne tilskuddsordninger. Ved de siste valgene har sekretariatet fått stadig flere henvendelser fra slike tilskuddsmottakere. De ønsker gjerne å filme i valglokalene, noe vi bistår med, men henvendelsene kommer ofte sent i valgperioden og de har også behov for faglig bistand til selve innholdet.

Tilskuddsordningene er et godt tiltak for å nå ut med valginformasjon til velgergrupper som ikke like lett nås gjennom ordinære kommunikasjonskanaler. Sekretariatet ønsker å få en tettere dialog med tilskuddsmottakerne og foreslår derfor et eget informasjonsmøte i god tid før valget 2023. Dette kom som et forslag fra Enhet for mangfold og integrering. Valgdirektoratet vil sende oss informasjon om tilskuddsmottakerne når det er klart og vi vil også invitere dem til fotografering/filming i et forhåndsstemmested.

Bruke kommunens nettverk i større grad

Sekretariatet har opprettet dialog med Sentralt ungdomsråd, Enhet for mangfold og integrering og Rådet for flerkulturelle minoriteter. De har sagt seg behjelpelige til å spre vårt innhold til sine nettverk. Slik vil vi forhåpentligvis i enda større grad nå unge og velgere med innvandrerbakgrunn.

Innspillsrunde

Etter hvert valg gjennomfører sekretariatet en oppmerksomhetsmåling blant Oslos stemmeberettigede. Oppmerksomhetsmålingen etter valget 2021 viser at tiltakene fungerte godt, men siden flere har stemmerett ved lokalvalg har vi ønsket å gjøre mer for å bedre nå unge velgere og velgere med innvandrerbakgrunn. Her ser vi at det er et stort mulighetsrom, se vedlagte statistikk. Vi har utforsket dette mulighetsrommet ved å ha møter med følgende:

- Fredrikstad og Bergen kommune
- Göteborgs Stad
- Rådet for flerkulturelle minoriteter
- Enhet for mangfold og integrering
- Sentralt ungdomsråd

Vi har også hatt møter med Byrådslederens kontor og Helseetaten for å få høre om erfaringer fra kommunikasjonsarbeidet under pandemien.

Det som går igjen i alle disse møtene er hvor viktig ansikt-til-ansikt-kommunikasjon er: «Å være til stede der disse velgerne er». Det anbefales også å kommunisere på velgerens eget språk, samt å bruke de miljøene som finnes og gjerne nå dem igjennom bydelene/lokalmiljøet. I tillegg er sosiale medier et godt verktøy.

Demokratiguider

Et konkret tiltak, som både Fredrikstad og Göteborg anbefaler, er å ha såkalte «demokratiguider» rundt omkring i byen. Dette er personer som står på stand og gir faktainformasjon om valget og kan sammenlignes med Oslo kommunes koronaverter under pandemien. Gjennom pandemien har kommunen fått god erfaring med bruk av ressurspersoner i ulike miljøer for å få frem informasjon. Vi har skjønnet igjennom innspillsrunden at flere bydeler fortsatt har nettverk som eksisterer og kan benyttes. Disse kan også benyttes til mobilisering av velgergrupper.

Det å være til stede og møte personer spredt over hele byen krever ressurser – det er et stort apparat. Bystyrets sekretariat har allerede ansvar for gjennomføringen av valget. Vi ser ikke at det er mulig å introdusere et så stort prosjekt som det demokratiguider er i tillegg. Samtidig mener vi det ikke er naturlig at ansvaret ligger hos sekretariatet. I Fredrikstad er det en annen avdeling enn valgavdelingen som har ansvar for demokratiguidentene og i Göteborg er det en egen etat. Demokratibygging er et langsiktig arbeid som må sees på i et større perspektiv. Det er viktig å innlemme valginformasjon i noe kommunen allerede driver med og ikke kun introdusere tiltaket når det er valg.

Bystyrets sekretariat kan bidra med opplæring av ressurspersoner for å sikre at informasjonen som gis blir korrekt, men vi kan ikke stå for selve organiseringen.

Informasjon på flere språk

Byrådslederens kontor har opparbeidet seg verdifull innsikt om kommunikasjon på flere språk under pandemien. De peker på flere utfordringer knyttet til dette. Blant annet varierer antall ord i språk og direkte oversettelser fra norsk kan få «gal» betydning. Norsk omtrentlighet (anbefalinger og bruk av «bør») fungerer dårlig – det er viktig med tydelige budskap som «skal» og «må». Dette lar seg vanskelig gjøre når vi kommuniserer om valg.

For korrekt oversettelse kreves det både svært høy tolkekunnskap, men også kulturkompetanse. Oversettelser blir ikke alltid gjort grundig nok. Bystyrets sekretariat har ingen mulighet til å kontrollere at innhold blir korrekt oversatt og vi kan ikke risikere at det blir gitt unøyaktig eller feil informasjon.

Valgdirektoratets kommunikasjonstiltak

Valgdirektoratet har ansvar for informasjon til velgere i hele landet og en del av deres tiltak er spesielt rettet mot unge velgere og velgere med innvandrerbakgrunn. De sender blant annet ut valgkort og SMS med informasjon til alle velgere og de sender brev til velgere med innvandrerbakgrunn. De produserer også informasjonsbrosjyrer på bokmål, nynorsk, tre samiske språk og ti andre språk som vi har tilgjengelig i valglokalene og som finnes tilgjengelig på nett.

Direktoratet vil gjennomføre ulike informasjonskampanjer for ulike faser av valget, rettet mot forskjellige målgrupper. Både digitale – via annonser på nettaviser og nettsider, i podkaster og sosiale medier, og fysiske – gjennom annonser i papiraviser, og plakater med informasjon i bybildet. Som ved valget 2021 vil sekretariatet derfor ikke produsere en egen kampanje i bybildet med de samme budskapene.